

Filosofování „opravdové“

Ve filosofii je naprosto nezbytné pracovat „experimentálně“, tj. zkoušet nosnost nových „nápadů“. Bez nových nápadů se každá filosofie redukuje na pouhé komentování nápadů jiných myslitelů, eventuelně celých jejich myšlenkových staveb – pojetí, koncepcí, teorií, atd. Úsilí tzv. historiků filosofie může mít smysl, pokud je (ať už osobně nebo týmově) spjato s určitou koncepcí, která dovoluje odlišit důležité od málo významného, zejména však centrální od periferního. Takového rozlišení však je málokdo opravdu schopen, neboť to předpokládá dokonalé zvládnutí celé myšlenkové stavby určitého myslitele. To je však nejen nesnadné, ale je to možné pouze za předpokladu, že jde o myslitele velkého, o mocného ducha, který byl s to svůj systematický úkol náležitě zvládnout. A dokonce i tam je věc znesnadněna tím, že taková stavba se táhne určitou dobu, během které dochází k dalším změnám v autorově myšlení. A kromě toho nejeeden velký myslitel se v průběhu svého života (a myšlení) změnil i podstatně, radikálně; jak v tom nají personální identitu? A tak dále, a tak podobně. Ostatně právě to přílišné soustředění na jednoho myslitele, na jednu myslitelskou osobnost má své negativní důsledky – totiž je pak nesnadné takovému filosofovi dostatečně porozumět v jeho vztahu jak k některým důležitým současníkům, tak také k předchůdcům, neboť na to nezbyvá dost času a energie. Takže onen údajně „historický“ interes nutně nechává interpreta někde na pomezí autentické filosofie a tak zvané „faktické“ historie. Skutečné, opravdové filosofování vlastně nemůže než omezit resp. stále omezovat svůj zájem o „fakticitu“ na cosi jen pomocného, tj. jako na cestu k uchopení určitých témat, určitých problémů nebo i jejich větších okruhů (a to už s opatrností), a to témat či problémů autorsky resp. „svémocně“ uchopených a důkladně analyzovaných, a vlastně bytostně nezávislých na jiných autorech a dějinách jejich myšlení.

(Písek, 120527-3.)